

**Verslag van bevindingen
2023**

maart '24

© UWV
AMSG2 La Guardiaweg 94-114 (gebouw C)
1043 DL Amsterdam
Postbus 58285 1040 HG Amsterdam

Company Confidential

Auditdienst UWV

Datum

12 maart 2024

Contactpersoon

[Redacted]

Onderzoeksubject : Jaarrekening UWV 2023 en Gegevensverwerking 2023

Bestemd voor : **Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid**

[Redacted]

[Redacted]

raad van bestuur van UWV

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

Audit Advies Commissie

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

PricewaterhouseCoopers

Accountants N.V.

[Redacted]

[Redacted]

FEZ

[Redacted]

[Redacted]

Inhoud

1.	Samenvatting conclusies en oordelen	4
2.	Inleiding	6
2.1	Wettelijk kader	6
2.2	Openbaar accountant	6
2.3	Onderwerpen van het accountantsonderzoek	6
2.4	Onderwerpen van het onderzoek naar de gegevensverwerking	7
2.5	Rapportageproces Auditdienst UWV	7
3.	Jaarrekening	8
3.1	Verklaringen bij wettelijke jaarrekening en publieksversie	8
3.2	Goedkeurende verklaring	8
3.3	Paragraaf ter benadrukking	8
3.4	De basis voor ons oordeel en hieraan ten grondslag liggende werkzaamheden	9
3.5	Verplichte onderwerpen van de controle	11
3.6	Specifieke onderwerpen van de controle	15
4.	Bevindingen inzake de gegevensverwerking	19
4.1	Inleiding	19
4.2	Oordeel met beperking	19
4.3	De basis voor ons oordeel	19
4.4	De basis van ons oordeel met beperking	20
4.4.1	IT Governance	20
4.4.2	Compliance	21
4.4.3	Business Continuity Management	24
4.4.4	Leveranciers- en ketenmanagement	24
4.4.5	Datakwaliteit	25
4.4.6	Algemene IT-beheersmaatregelen	25
5.	Ondertekening	27

1. Samenvatting conclusies en oordelen

Hieronder vermelden we ons oordeel bij de jaarrekening van UWV 2023 en ons oordeel inzake de gegevensverwerking binnen UWV over het jaar 2023.

Verklaring over de jaarrekening 2023

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen ('UWV') een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van UWV op 31 december 2023 en van het saldo van baten en lasten over 2023 in overeenstemming met de Wet SUWI artikel 49 lid 5, Regeling SUWI artikel 5.10a lid 1, 2 en 4, bijlage VI bij de Regeling SUWI punt 8 en 10 tot en met 10.6.9.

Tevens geven naar ons oordeel

- de rapportage over de financiële rechtmatigheid van de uitkomsten van de taakuitvoering over 2023 (jaarverslag 2023 deel 2, pagina 59 tot en met 70);
- de weergave van de uitgaven in 2023 aan onderwijsvoorzieningen en aan tolkvoorzieningen in het leefdomein (jaarverslag 2023 deel 2, pagina 18);
- het financieel verslag van de kassier over het beheer van de budgetten van de Tijdelijke regeling aanvullende crisisdienstverlening COVID-19 (jaarverslag 2023 bijlage I, pagina 120 tot en met 141)

een getrouw beeld van de uitkomsten van de taakuitvoering van UWV over 2023 in overeenstemming met de Wet SUWI en de daarmee verbonden dan wel daaruit voortvloeiende regelgeving, waaronder het Uitvoeringsbesluit onderwijsvoorzieningen voor jongeren met een handicap en de Wmo 2015 (tolkvoorzieningen).

Verklaring met beperking inzake de gegevensverwerking 2023

Wij hebben het stelsel van maatregelen en procedures, gericht op het waarborgen van een beschikbare, integere, controleerbare en exclusieve gegevensverwerking (SUWI 5.22) van UWV in 2023 (hierna: de maatregelen en procedures) onderzocht. Dit omvat de opzet en de werking (gedurende de periode 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023) van deze maatregelen en procedures.

Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden en de verkregen assurance-informatie, uitgezonderd het effect van de onderstaande aangelegenheden, is ons niets gebleken, op grond waarvan wij zouden moeten concluderen dat in alle van materieel belang zijnde opzichten, UWV de gegevensverwerking volgens de SUWI 5.22 niet heeft nageleefd.

Aangelegenheden

Wij hebben vastgesteld dat beheersingsmaatregelen ten aanzien van de hiernavolgende onderwerpen niet op afdoende wijze zijn opgezet, zijn geïmplementeerd en/of niet effectief hebben gewerkt gedurende de periode 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023:

- [REDACTED]

- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]

2. Inleiding

De Raad van Bestuur (verder RvB) van UWV legt in het Jaarverslag UWV 2023, met daarin opgenomen de jaarrekening, de transparantie inzake de gegevensverwerking en de bijlagen bij het Jaarverslag (bijlagenboek), verantwoording af aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW).

2.1 Wettelijk kader

Hierbij brengen wij, conform de bepalingen van artikel 35 van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen, verslag uit van de controle van de jaarrekening UWV 2023 en de beoordeling van het Jaarverslag UWV 2023. Ons Verslag van bevindingen is opgesteld in overeenstemming met de Regeling SUWI artikel 5.10e.

Accountants van organisaties van openbaar belang, zoals gedefinieerd in de Wet op het financieel toezicht, geven bij de jaarrekening in de controleverklaring meer informatie over de aanpak van hun controle. Ondanks dat UWV op dit moment (nog) geen organisatie van openbaar belang is ingevolge de Wet op het financieel toezicht, willen ook wij als Auditdienst UWV invulling geven aan het verstrekken van aanvullende informatie. De aanvullende informatie over de aanpak van de controle nemen wij op in dit Verslag van bevindingen in hoofdstuk 3.

Naast de financiële controle brengen wij, conform de bepalingen van artikel 5.22 van de Structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen wetgeving (verder SUWI 5.22), verslag uit van onze bevindingen inzake de gegevensverwerking binnen UWV over het jaar 2023. Ons verslag van bevindingen neemt naast de SUWI 5.22 andere relevante wet- en regelgeving mee, waaronder de Regeling SUWI, artikel 6.4, de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), de Wet politiegegevens (Wpg), BW 2 Artikel 393 (lid 4), de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) en de richtlijnen voor DigiD. In hoofdstuk 4 van dit rapport worden de belangrijkste bevindingen ten aanzien van de gegevensverwerking in 2023 gerapporteerd.

2.2 Openbaar accountant

PwC geeft als openbaar accountant van UWV een verklaring inzake de getrouwheid af bij de jaarrekening in de publieksversie van het jaarverslag. PwC heeft haar controleverklaring op 12 maart 2024 verstrekt bij de publieksversie van de jaarrekening UWV 2023. De openbaar accountant maakt daarvoor gebruik van onze werkzaamheden. De openbaar accountant is van de inhoud van dit Verslag van bevindingen in kennis gesteld.

2.3 Onderwerpen van het accountantsonderzoek

Onderwerp van het accountantsonderzoek is de jaarrekening van UWV als onderdeel van het UWV Jaarverslag. De jaarrekening omvat de verantwoording van UWV als uitvoeringsorganisatie, als ook de verantwoording van de door UWV geadmistreerde fondsen.

Ten behoeve van de controleverklaring hebben wij de volgende elementen van het Jaarverslag onderzocht:

- de jaarrekening met de toelichting, waarin ook opgenomen de verantwoording ingevolge de bepalingen van en krachtens de Wet normering topinkomens;

- de rapportage over de financiële rechtmatigheid;
- de weergave van de uitgaven aan onderwijsvoorzieningen;
- de weergave van de uitgaven aan tolkvoorzieningen in het leefdomein;
- het kassiersverslag.

Tevens is onderwerp van onderzoek de door UWV opgenomen verantwoording over de overige rechtmatigheidsaspecten (inclusief Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O)-beleid), de totstandkoming van de verantwoording over doelmatigheid, de totstandkoming van niet-financiële informatie (NFI) en de rechtmatige uitvoering van de rechtspositieregelingen voor de raad van bestuur van UWV.

2.4 Onderwerpen van het onderzoek naar de gegevensverwerking

De SUWI 5.22 vraagt een verklaring omtrent de gegevensverwerking binnen UWV. Voor de verklaring over de gegevensverwerking hebben wij de opzet, het bestaan en de werking van het stelsel van maatregelen en procedures gericht op het waarborgen van een beschikbare, integere, controleerbare en exclusieve gegevensverwerking onderzocht.

De bevindingen in hoofdstuk 4 zijn gebaseerd op onderzoeken uitgevoerd door de Auditdienst UWV (AD) evenals overige interne en externe onderzoeken en bronnen. De bevindingen uit de afzonderlijke onderzoeken van de AD zijn per onderzoek, allen gerapporteerd aan de betrokken organisatieonderdelen en de verantwoordelijke portefeuillehouder binnen de RvB. In lijn met de NOREA-handreikingen is hoofdstuk 4 opgedeeld in de volgende thema's: IT Governance, Compliance, Business Continuity Management (BCM), Leveranciers- en ketenmanagement, Datakwaliteit en de Algemene IT-beheersmaatregelen.

2.5 Rapportageproces Auditdienst UWV

Gedurende het jaar 2023 hebben wij elk tertaal gerapporteerd aan de raad van bestuur van UWV over de kwaliteit van de interne beheersing van de belangrijkste/meest risicovolle bedrijfsprocessen en verandertrajecten (programma's en projecten). De tertaalrapportages bevatten de resultaten uit onze internal audits (risicogericht en vraaggestuurd) en de audits vanuit onze certificeringsfunctie. Daarnaast brengt de openbaar accountant een accountantsverslag uit ten behoeve van de RvB van UWV. De tertaalrapportages en dit accountantsverslag zijn onderwerpen op de agenda van de Audit Advies Commissie. Deze Commissie wordt ondersteund door de Auditdienst UWV.

3. Jaarrekening

3.1 Verklaringen bij wettelijke jaarrekening en publieksversie

In het kader van de controle van de wettelijke (SUWI) jaarrekening UWV 2023 heeft de AD op 12 maart 2024 de controleverklaring bij de jaarrekening verstrekt. PwC geeft als openbaar accountant van UWV een verklaring inzake de getrouwheid af bij de jaarrekening in de publieksversie van het jaarverslag. Deze publieksversie omvat jaarverslag, jaarrekening en overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (BW). PwC heeft haar controleverklaring op 12 maart 2024 verstrekt bij de publieksversie van de jaarrekening UWV 2023.

De AD en PwC voeren, ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid, controlewerkzaamheden uit. Hierbij maakt PwC zoveel mogelijk gebruik van de door de AD uitgevoerde werkzaamheden. Mogelijke verbeterpunten uit de nog uit te voeren evaluatie nemen wij mee in onze controleaanpak 2024.

Wij rapporteren in dit Verslag van Bevindingen over de belangrijkste bevindingen met betrekking tot de interne beheersing en/of afwikkeling van afspraken vanuit het Accountantsverslag 2022 evenals de belangrijkste bevindingen inzake de verslaggeving en controle over 2023. De bevindingen doen geen afbreuk aan ons oordeel over de jaarrekening 2023. De openbaar accountant biedt u een eigen accountantsverslag aan.

3.2 Goedkeurende verklaring

Naar ons oordeel geeft de in het jaarverslag van UWV opgenomen wettelijke jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van UWV op 31 december 2023 en van het saldo van baten en lasten over 2023 en de kasstromen over 2023.

3.3 Paragraaf ter benadrukking

Bij de afsluiting van de jaarrekeningcontrole hebben wij onze werkzaamheden in de context van de jaarverslaggeving als geheel geëvalueerd.

Wij hebben besloten in onze verklaring een paragraaf ter benadrukking op te nemen van specifieke passages in de jaarrekening. Dit betekent concreet dat wij (1) ongewijzigd als ons oordeel uitspreken dat de jaarrekening van UWV een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen van UWV op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023, én (2) in een paragraaf ter benadrukking zonder afbreuk te doen aan ons oordeel, de aandacht vestigen op de sectie 'Loonaangifteketen en polisadministratie' in paragraaf ` 1.9 'Gegevensdienstverlening' in het jaarverslag deel 2 en de secties 'Algemeen beleid ter beperking van misbruik en oneigenlijk gebruik', 'Specifieke aandachtspunten misbruik en oneigenlijk gebruik NOW' en 'Premieontvangsten Belastingdienst' in paragraaf 6.4 'Algemene toelichting' in de jaarrekening.

Wij verwachten dat explicitering van de inherente onzekerheden in de UWV jaarrekening en onze accountantsverklaring de lezer helpt bij de oordeelsvorming over de jaarverslaggeving.

3.4 De basis voor ons oordeel en hieraan ten grondslag liggende werkzaamheden

In deze paragraaf besteden wij aandacht aan de onafhankelijkheid, de door ons bij onze controle van de wettelijke jaarrekening gehanteerde materialiteit en de kernpunten van onze controle.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van UWV zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Materialiteit

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Ons controleoordeel beoogt een redelijke mate van zekerheid te geven dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Uitgangspunt voor het initieel bepalen van de overall materialiteit voor de jaarrekeningcontrole is normaliter de verwachte omvang van de totale last in de Jaarrekening. In een jaar zonder majeure wijzigingen t.o.v. het voorafgaande boekjaar hanteren wij de cijfers van het voorafgaande boekjaar. In 2023 hebben wij echter (net als in 2020, 2021 en 2022) te maken met de gevolgen van de crisis COVID. De totale last van de NOW subsidie in 2023 bedraagt ca. € 1,2 miljard (ten opzichte van alle lasten ad € 32 miljard). Wij hebben net als voorgaand jaar derhalve initieel de overall planningsmaterialiteit en uitvoeringsmaterialiteit voor de verantwoording als geheel gebaseerd op de reguliere lasten exclusief de lasten NOW in 2022.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de financiële fouten voor de jaarrekening 2023 als geheel bepaald op € 319 miljoen (voor onzekerheden in de controle op € 957 miljoen). De materialiteit voor de financiële fouten is gebaseerd op 1% van de totale lasten 2023 (programmakosten + uitvoeringskosten) en voor de onzekerheden op 3%. Wij kiezen ervoor om voor de uitvoeringskosten een materialiteit voor de financiële fouten van 1% (onzekerheden 3%) van de totale uitvoeringskosten 2023 te hanteren. Deze materialiteit hebben we bepaald op € 24 miljoen (voor onzekerheden in de controle op € 72 miljoen).

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Overzicht controleverschillen en onzekerheden

Gedurende de controleperiode zijn correcties verwerkt in de jaarrekening. De onderstaande tabel bevat de niet verwerkte correcties vanuit onze controle, afgezien van controleverschillen en onzekerheden die duidelijk triviaal zijn. De controleverschillen en onzekerheden zijn per post opgenomen (bedragen zijn in miljoenen euro's).

Bedragen x € 1 mln.

Post	Controleverschil	Onzekerheid
Materiële vaste activa	-	-
Financiële vaste activa	-	-
Vorderingen - UKD	3,5	-
Vorderingen - NOW	-12,0	-
Vorderingen - UK	1,8	0,2
Liquide middelen	-	-
Fondsvermogen	-	-
Bestemmingsfonds	-	-
Egalisatiereserve	-	-
Voorzieningen UK	-3,1	0,7
Voorzieningen PK	11,8	-
Kortlopende schulden	2,5	16,8
Totaal balans	11,8	20,0
Premiebatens	-	-
Rijksbijdragen	-	-
Uitkeringen	2,9	-
Sociale lasten	-	-
Subsidies NOW	14,6	-
Overige baten en lasten	4,5	23,7
Netto omzet uitvoeringskosten	1,3	-
Overige uitvoeringskosten	2,9	1,6
Financiële baten en lasten	-	-
Totaal baten en lasten*	26,2	25,3

* de richting van de € 26 mln. controleverschillen betreft: lasten te hoog.

Rekening houdend met de van toepassing zijnde materialiteit concluderen wij dat de controleverschillen en onzekerheden binnen alle geldende toleranties blijven.

3.5 Verplichte onderwerpen van de controle

In deze paragraaf besteden wij aandacht aan de verplichte onderwerpen van de controle.

Verklaring omtrent naleving wettelijke vereisten

Als uw accountant dienen we op grond van de wettelijke verplichtingen ingevolge het Burgerlijk Wetboek - voor zover wij hiertoe in staat zijn - vast te stellen of het UWV jaarverslag behorend bij de jaarrekening 2023 is opgesteld in overeenstemming met de wet SUWI en zoveel als mogelijk met Titel 9 Boek 2 BW.

In het kader van de 'verantwoordelijkheid van de accountant met betrekking tot andere informatie' maken wij in onze controleverklaring expliciet melding van materiële verschillen tussen het jaarverslag en de kennis die wij hebben opgedaan in het controleproces. Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden hebben wij geen tekortkomingen of inconsistenties te melden op dit gebied.

Rechtspositieregeling inclusief WNT

Naar aanleiding van de controle van de jaarrekening UWV 2023 doen wij verslag van de uitkomsten van onze controle ten aanzien van de rechtspositieregeling raad van bestuur UWV. Wij hebben de toepassing van de rechtspositieregeling raad van bestuur en de Wet normering topinkomens (WNT) gecontroleerd.

Bevindingen

In de jaarrekening 2023 rapporteert UWV over de toepassing van de WNT volgens de vereisten van de verslaggevingsregels. Wij wijzen erop dat voor twee topfunctionarissen, die niet meer als lid van de raad van bestuur functioneren (één voor het gehele jaar, één vanaf 1 september 2023), vanwege het doorlopen van het dienstverband bij UWV, de bezoldiging over heel 2023 is gerapporteerd. Deze twee functionarissen zijn gedetacheerd bij SZW, de bezoldiging is in rekening gebracht bij SZW.

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd.

Tevens hebben wij vastgesteld dat in het verslagjaar 2023 de rechtspositieregeling correct is nageleefd.

Rechtmatigheid

UWV verantwoordt zich over de rechtmatigheid in Hoofdstuk 4 van deel 2 van het jaarverslag.

UWV verantwoordt zich op basis van wet en regeling SUWI in het Jaarverslag over de (financiële) rechtmatigheid van het handelen in het verslagjaar. Vanuit de reguliere taakuitoefening van UWV betreft dit primair verantwoording over de financiële rechtmatigheid van de uitkeringsverstrekking inclusief uitgaven ten aanzien van re-integratie en voorzieningen (programmakosten), de financiële (inkoop)rechtmatigheid van de uitvoeringskosten en de toereikendheid van het M&O-beleid van UWV. De bepaling van de rechtmatigheid en de verantwoording hierover zijn belegd binnen de primair verantwoordelijke divisies:

1. Directie Strategie, Beleid en Kennis (SBK) voor het verkrijgen van goede en uitvoerbare wetgeving;
2. divisies Uitkeren en Werkbedrijf voor de financiële rechtmatigheid van de uitkeringsverstrekking en uitgaven aan voorzieningen (programmakosten);
3. Facilitair Bedrijf voor de financiële (inkoop)rechtmatigheid van de Uitvoeringskosten;
4. een aantal divisies en directoraten gezamenlijk onder regie van directoraat Handhaving ten aanzien van de toereikendheid van het M&O-beleid.

Bevindingen

In voorgaande jaren hebben wij onze observaties gedeeld ten aanzien van de rechtmatigheidscontrole en verantwoording. Deze observaties betroffen onder meer:

- Bij nieuwe of aanvullende taken wordt de opzet van de rechtmatigheidscontrole en de verantwoording niet bij de start van deze taak meegenomen.
- Binnen UWV worden verschillende werkwijzen van rechtmatigheidscontrole gehanteerd.
- Het toepassen van de menselijke maat leidt soms tot dilemma's in het kader van de rechtmatigheid.
- Verschillende interpretaties met betrekking tot het herstel van structurele fouten.

Gedurende 2023 hebben FEZ en de Auditdienst met betrokken organisatieonderdelen gesproken in het kader van de rechtmatigheidscontrole. De bovenstaande observaties werden in deze gesprekken bevestigd. Daarnaast is duidelijk geworden dat centrale regie op de rechtmatigheid ontbreekt en dat er geen terugkoppeling is van rechtmatigheidsbevindingen in de uitvoering aan SBK. Dit maakt het leren binnen UWV en eventueel aanpassen van wet- en regelgeving lastig uitvoerbaar.

Vorig jaar hebben we het volgende advies gegeven:

Wij adviseren een centrale regierol (voor toetsing en verantwoording) binnen UWV te creëren en het vervolmaken van de PDCA-cyclus, zodat we als UWV leren van onze rechtmatigheidsbevindingen.

Directie FEZ heeft het voornemen de regierol op zich te nemen en onderzoekt op welke wijze dit het beste vorm gegeven kan worden. Ook is in de tweede helft van 2023 een integrale professionaliseringsslag van het inkoopproces binnen UWV gestart om vanaf 2025 en verder de onrechtmatigheid inzake de uitvoeringskosten terug te kunnen dringen. Op pagina 69 en 70 in deel 2 van het Jaarverslag wordt verder ingegaan op de voorgenomen maatregelen voor de totale inkoopketen.

Daarnaast hebben we vorig jaar aandacht gevraagd voor de constatering dat de huidige bepalingen in de SUWI wet niet conform de voorgeschreven regelgeving van de in 2016 gewijzigde comptabiliteitswet is. Eén van de wijzigingen betrof de aanpassing over de verantwoording van de rechtmatigheid van overheidsorganisaties. De verantwoordingstoleranties worden verder toegelicht in de Rijksbegrotingsvoorschriften. Hierbij wordt de grens van 2% voor fouten en onzekerheden tezamen als standaard gehanteerd terwijl in de huidige SUWI wet 1% voor fouten en 3% voor onzekerheden wordt voorgeschreven.

Inmiddels zijn er gesprekken (SBK, FEZ en AD) met het departement gaande over eventuele wijzigingen van de SUWI wetgeving.

Bevindingen M&O beleid

UWV heeft een stelsel ingericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen en te bestrijden. Het stelsel kent vier verdedigingslijnes: (1) Overleg met SZW en doen van uitvoeringstoetsen op voorgenomen wetgeving om te komen tot goede, handhaafbare wetgeving. (2) Vertaling van deze wetgeving naar systemen en inrichting primaire UWV-klantprocessen. (3) Investeren in kennis, kunde en bewustzijn van medewerkers op het gebied van misbruik en oneigenlijk gebruik. (4) Inrichten van controles en (data)analyses met als doel de opsporing van misbruik of oneigenlijk gebruik en als mogelijk gevolg sanctionering.

Op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden kunnen wij ons verenigen met de door het management gemaakte inschattingen en de verantwoording in het jaarverslag over het stelsel om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen en bestrijden.

Conclusie

Wij zijn van oordeel dat de informatie betreffende de financiële rechtmatigheid in deel 2 van het Jaarverslag (pagina 59 tot en met 70), en het beleid Misbruik en Oneigenlijk gebruik (paragraaf 3.6, pagina 48) getrouw is weergegeven.

Doelmatigheid

Bij 'doelmatigheid van bedrijfsvoering' staat de samenhang tussen de geleverde prestaties (producten of diensten) – uitgedrukt in kwantiteit én kwaliteit – en de ingezette middelen centraal. In het hoofdstuk Beheersing van kosten en risico's paragraaf 3.1. Doelmatigheid in deel 2 van het Jaarverslag (pagina 42 tot en met 44) is hierover verslag gedaan.

Wij zijn van oordeel dat de verantwoording over de doelmatigheid van het beheer en de organisatie op een ordelijke en controleerbare wijze tot stand is gekomen.

Totstandkoming prestatie-indicatoren en VB-informatie

Het totstandkomingproces van de prestatie-indicatoren en VB-informatie hebben wij beoordeeld aan de hand van het zogeheten "SUWI Normenkader betrouwbaarheid niet-financiële informatie". Op pagina 57 in deel 2 van het Jaarverslag is verslag gedaan van het proces van totstandkoming van niet-financiële informatie en VB-informatie. Net als vorig jaar zijn twee prestatie-indicatoren (Tijdigheid eerste betaling WIA en Tijdigheid eerste betaling Wajong) niet betrouwbaar tot stand gekomen.

Wij zijn van oordeel dat de betreffende informatie getrouw is weergegeven.

Onderwijsvoorzieningen en tolkvoorzieningen in het leefdomein

Naar aanleiding van de controle van de jaarrekening UWV 2023 doen wij verslag van de uitkomsten van onze controle ten aanzien van de uitgaven in het kader van de onderwijsvoorzieningen. De verantwoordelijkheid voor de onderwijsvoorzieningen berust bij het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Zoals vastgelegd in artikel 11 van het Uitvoeringsbesluit onderwijsvoorzieningen voor jongeren met een handicap hebben wij de verantwoording van de uitgaven in het kader van de onderwijsvoorzieningen gecontroleerd.

Bevindingen

Uit onze controle blijkt een gecombineerd percentage rechtmatigheidsfouten en onzekerheden in de OCW-voorzieningen van 3,1% (2022 0,6%). Dit ligt onder de rapportagetolerantiegrens voor de OCW-voorzieningen van 10%.

Wij zijn van oordeel dat de verantwoording van de uitgaven ad € 32,7 miljoen van de onderwijsvoorzieningen in 2023 getrouw is.

Naar aanleiding van de controle van de jaarrekening UWV 2023 doen wij verslag van de uitkomsten van onze controle ten aanzien van de uitgaven in het kader van de tolkvoorzieningen in het leefdomein. De verantwoordelijkheid voor de tolkvoorzieningen berust bij het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Zoals vastgelegd in de uitvoeringsregeling Wmo 2015 artikel 3h lid 1 hebben wij de verantwoording van de uitgaven in het kader van de tolkvoorzieningen in het leefdomein gecontroleerd.

Bevindingen

Uit onze controle blijkt een gecombineerd percentage rechtmatigheidsfouten en onzekerheden in de VWS-voorzieningen van 2,2% (2022 4,9%). Dit ligt onder de rapportagetolerantiegrens voor de VWS-voorzieningen van 10%.

Wij zijn van oordeel dat de verantwoording van de uitgaven ad € 16,3 miljoen van tolkvoorzieningen in het leefdomein in 2023 getrouw is.

Kassiersverslag

UWV legt op grond van artikel 25 van de Regeling SUWI middels een Kassiersverslag verantwoording af over de budgetten die het Bureau Kassier administreert en feitelijk beheert.

Wij zijn van oordeel dat de informatie in het Kassiersverslag in bijlage I van deel 2 van het Jaarverslag (pagina 120 tot en met 141) getrouw is weergegeven.

3.6 Specifieke onderwerpen van de controle

In deze paragraaf beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Fraude als onderdeel van de jaarrekeningcontrole

Binnen UWV worden de begrippen fraude en M&O gehanteerd. Interne fraude heeft betrekking op fraude gepleegd door de medewerkers van UWV. M&O heeft betrekking op 'fraude' door uitkeringsgerechtigden of subsidieontvangers.

De raad van bestuur van UWV is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening en het opzetten en invoeren van maatregelen van interne beheersing zodanig dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat. Uit dien hoofde is de raad van bestuur verantwoordelijk voor het voeren van een afdoende financiële administratie en het in stand houden van een geschikt systeem van interne beheersing (waaronder procedures voor het waarborgen van de betrouwbaarheid en continuïteit van geautomatiseerde systemen en het voorkomen en opsporen van fraude, overige onregelmatigheden, fouten en niet-naleving van wet- of regelgeving). Wij hebben onze controle zodanig ingericht dat wij er redelijk, maar niet absoluut, zeker van kunnen zijn dat materiële afwijkingen in de jaarrekening (waaronder materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude) aan het licht zullen komen.

Onze controle is uitsluitend gericht op het onderkennen van risico's van materieel belang. Het omvat daarmee geen uitvoerige controle van transacties om niet-materiële fouten of fraude op te kunnen sporen. Het dient te worden onderkend dat het controleproces inherente beperkingen kent. Als gevolg van de aard van fraude, vooral wanneer daarbij sprake is van verhulling door samenzwering en vervalsing van documenten, is het mogelijk dat bij een controle die is opgezet en uitgevoerd in overeenstemming met algemeen aanvaarde controlestandaarden materiële fraude niet wordt ontdekt.

De volgende werkzaamheden hebben wij uitgevoerd, e.e.a. conform de daarvoor geldende controlestandaard.

1. Verkrijgen en beoordelen van inlichtingen van het management inzake interne fraude. Dit betreft inschattingen van bruto frauderisico's, een beschrijving van mitigerende maatregelen en een inschatting van de per saldo resterende netto risico's.
2. Uitwerking naar controlewerkzaamheden op transactiestromen gerichte procesaudits. In de procesaudits worden opzet, bestaan en werking van relevante ("key") controls beoordeeld.
3. Evaluatie van uitgevoerde procesaudits en bepalen van eventueel aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden.
4. Controlewerkzaamheden inzake frauduleuze financiële verslaglegging zoals beoordeling van aansluitingen van posten in de verantwoording met de administraties, cijferbeoordelingen en beoordeling van posten met subjectieve inschattingselementen.

5. Wij hebben kennisgenomen van het memo van FEZ inzake de frauderisico's bij UWV en het UWV Verantwoordingsdocument 2023 over bestrijding misbruik van uitkeringen van Handhaving.
6. Tijdens onze controle van de jaarrekening 2023 hebben wij met de raad van bestuur gesproken over zijn inschatting van het frauderisico. Daarnaast hebben wij speciale aandacht gegeven aan het M&O-beleid.

Uitkeringen

De belangrijkste reguliere post in de jaarrekening UWV betreft de uitkeringslasten en daaraan gerelateerde sociale lasten. In 2023 heeft UWV voor € 24.695 miljoen aan uitkeringen verstrekt met als bijbehorende sociale lasten € 3.905 miljoen (deel 2 van het Jaarverslag 2023, paginanummer 78). Tijdens onze controle hebben wij onder andere de opzet en de werking van de interne beheersingsmaatregelen (waaronder geautomatiseerde controlemaatregelen) in gerelateerde uitkeringsprocessen (ZW, AG en WW) en wetbelasting onderzocht, voor zover wij dit in het kader van de jaarrekeningcontrole noodzakelijk achtten.

Steunmaatregelen

In 2023 betroffen de activiteiten van UWV geheel de afwikkeling/vaststelling van de NOW regelingen uit voorgaande jaren. Tijdens onze controle hebben wij onder andere de opzet en bestaan van interne beheersingsmaatregelen in gerelateerde uitvoeringsprocessen onderzocht en diverse gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd, voor zover wij dit in het kader van de jaarrekeningcontrole noodzakelijk achtten. Een deel van de beoordelingswerkzaamheden in het definitieve subsidievaststellingsproces NOW wordt uitgevoerd door Uitvoering van Beleid (UVB) van SZW. Wij hebben kennisgenomen van de uitvoering van het proces bij UVB. De Auditdienst Rijk heeft een specifiek onderzoek gedaan naar dit deel van het proces.

Misbruik en oneigenlijk gebruik NOW-regeling

Wij hebben kennisgenomen van de in het jaarverslag opgenomen paragraaf 3.7 "Evaluatie beheersmaatregelen NOW" alsmede van de aan deze paragraaf ten grondslag liggende informatie, gegevens en rapportages c.a. Paragraaf 3.7 bevat een evaluatie en de resultaten van de beheersmaatregelen NOW welke zijn getroffen bij zowel de subsidieaanvraag als de definitieve subsidievaststelling. De getroffen beheersmaatregelen zijn mede gericht op het voorkomen en bestrijden van misbruik en oneigenlijk gebruik van NOW-subsidie.

Wij hebben specifieke werkzaamheden ingericht en uitgevoerd ten aanzien van het risico op misbruik en oneigenlijk gebruik als gevolg van het met opzet indienen van vaststellingsverzoeken met een onjuiste weergave of het in zijn geheel niet indienen van een vaststellingsverzoek. Wij verwijzen naar de controleverklaring voor een beschrijving van de door ons uitgevoerde specifieke werkzaamheden.

Controle Premiebatens door de Auditdienst Rijk (ADR)

De premiebatens worden geïncasseerd door de Belastingdienst en vervolgens in de rekening-courant aan de UWV fondsen toegerekend. Voor 2023 is het bedrag aan premiebatens (€ 34,5 miljard) in de jaarrekening UWV € 3,8 miljard hoger ten opzichte van 2022 (€ 30,7 miljard).

De Belastingdienst stelt een jaarverantwoording op, waarin onder andere de ontvangen bijdragen voor premies werknemersverzekeringen zijn opgenomen. Vastgesteld is dat de verantwoorde

premies werknemersverzekeringen in de jaarrekening 2023 UWV aansluiten op de bedragen zoals die worden gerapporteerd in de verantwoording Belastingdienst 2023.

De jaarverantwoording Belastingdienst 2023 wordt gecontroleerd door de Auditdienst Rijk. Wij hebben de controleaanpak van de ADR beoordeeld en hebben geconstateerd dat deze toereikend is.

De ADR is voornemens een goedkeurende controleverklaring te verstrekken bij de jaarverantwoording Belastingdienst 2023, met een paragraaf ter benadrukking van aangelegenheden. In deze paragraaf wordt - evenals in voorgaande jaren - door de ADR verwezen naar de paragraaf in de jaarverantwoording over Rechtshandhavingsbeleid en beleid ter bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik. Toegelicht wordt dat als gevolg van beperkingen bij de uitvoering van werkzaamheden door de Belastingdienst, onzekerheid blijft bestaan omtrent de juistheid en volledigheid van door belanghebbenden zelf verstrekte gegevens. Dit resulteert in een inherente onzekerheid over de volledigheid van ontvangsten en de juistheid van (toeslag)uitgaven. Deze onzekerheid is niet nader kwantificeerbaar. Dit aspect is in de toelichting op de premiebatens in de jaarrekening van UWV adequaat toegelicht.

NIBOV Uitkeringen

Met betrekking tot Langlopende uitkeringsverplichtingen rapporteerde UWV in de Jaarrekening 2022 onder de Niet in de balans opgenomen verplichtingen en vorderingen (NIBOV) als volgt: "UWV heeft langlopende verplichtingen voor met name de WIA-, WAO- en Wajong-uitkeringen. Deze verplichtingen worden volledig afgedekt door toekomstige financiering vanuit de premiebatens (WIA en WAO) en rijksbijdragen (Wajong)."

In de jaarrekening 2023 rapporteert UWV hierover voor alle relevante uitkeringswetten gekwantificeerd onder de NIBOV. Het betreft een totaal bedrag aan langlopende uitkeringsverplichtingen van € 221 miljard en bijbehorende sociale lasten van € 28 miljard.

Wij zien deze ontwikkeling als een positieve stap om gebruikers meer inzicht te geven in de langlopende verplichtingen die voortvloeien uit tot balansdatum toegekende uitkeringen.

Voorziening WAZO-WBO/WIEG

Met de komst van de Waz-Wbo en WIEG heeft UWV in 2023 voor het eerst een voorziening (totaal € 622 miljoen) gevormd voor de verplichtingen die samenhangen met deze regelingen. Bij het opstellen van de jaarrekening 2022 had UWV nog onvoldoende informatie om een dergelijke voorziening te kunnen kwantificeren.

Wij hebben de grondslagen en onderbouwing voor de voorziening gecontroleerd, met bijzondere aandacht voor de schattingelementen die zijn betrokken bij de bepaling van de voorziening. Wij zijn van oordeel dat de verantwoording in de Jaarrekening over deze voorziening de verplichtingen getrouw weergeven.

Kwaliteit oplevering jaarrekening-dossiers

De afgelopen controlejaren benadrukten wij het belang een kwaliteitstraject in te richten teneinde een tijdige en kwalitatief goede oplevering van balansdossiers beter te waarborgen. In ons accountantsverslag 2022 constateerden wij dat de acties van FEZ Accountinghouse nog niet

hadden geleid tot een verbetering van de kwaliteit van de dossiers en de gewenste versnelling van de oplevering.

In 2023 heeft UWV een verbetertraject gestart om het jaarrekeningproces grondig te optimaliseren. Voor de algehele sturing op het jaarrekeningtraject en de verbeteracties is een projectleider aangetrokken. Er zijn drie werkgroepen gevormd en er is een stuurgroep die wordt voorgezeten door de directeur van FEZ.

Bevindingen

Er zijn goede stappen gezet. In de samenwerking tussen FEZ Accounting House, FEZ PC&A, AD en PwC is onder andere het volgende bereikt:

- Er is een integrale masterplanning jaarrekening 2023 samengesteld, waarin alle kritieke opleveringen en afstemmomenten zijn opgenomen en de rol van de betrokken partijen daarbij.
- Er zijn afspraken gemaakt op proces en inhoud met betrekking tot belangrijke dossiers en knelpunten, die worden bewaakt vanuit een stuurgroep Jaarrekening en voorbereidende regiegroep.
- Er is een proces ingericht om structureel de opleveringen bij de Tertaal-afsluitingen en Eindejaars per zg. clusterdossier met aanleverende partijen, FEZ en de Auditdienst UWV te bespreken, verbeterpunten te identificeren en hierop actie af te spreken en te monitoren.

Wij zijn positief over de wijze waarop FEZ de regie hierop heeft vormgegeven (met een dedicated projectleider/coördinator). We vragen wel aandacht voor de volgende aspecten:

- De kwaliteit van de Eindejaarsdossiers is in veel gevallen nog van onvoldoende kwaliteit op het moment van opleveren. Dit betrof met name de dossiers m.b.t. Uitkeringen en de NOW. Positief is dat in de besprekingen per clusterdossier deze kwaliteits-issues worden gesignaleerd en geanalyseerd en gestructureerd verbeteracties worden ingezet.
- Wij zien dat FEZ moeite heeft om (mede door het vertrek van een aantal ervaren sleutelfunctionarissen) de kwantiteit, maar met name de kwaliteit (kennis, ervaring en niveau) van de bezetting van de betrokken afdelingen op peil te brengen of houden.

Duurzaamheid

UWV, net als vele organisaties in het publieke domein, heeft de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties omarmd om focus aan te brengen in de duurzaamheidsdoelen. In het huidige MVO-beleid en de daarbij behorende prestatieladder, zien we dat er zorgvuldig is nagedacht over de drie verschillende domeinen en de impact die hierin wordt gemaakt.

In een gezamenlijke workshop (UWV, AD en PWC) hebben we de impact van van de nieuwe wetgeving ten aanzien van de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) verkend. De CSRD vereist duurzaamheidsverslaglegging over de meest materiële onderwerpen. Deze onderwerpen worden in samenspraak met stakeholders vastgesteld aan de hand van een dubbele materialiteitsanalyse. Dit is ook in lijn met de MVO-prestatieladder 4.0 die UWV volgt.

UWV heeft de ambitie om, ondanks dat de regelgeving (nog) niet verplicht is voor UWV, het huidige MVO beleid verder te integreren met de CSRD.

4. Bevindingen inzake de gegevensverwerking

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk rapporteren wij, conform de bepalingen van artikel 5.22 van de Structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen wetgeving (verder SUWI 5.22), over onze bevindingen inzake de gegevensverwerking binnen UWV over het jaar 2023. Naast de SUWI 5.22 nemen we als onderdeel hiervan ook andere relevante wet- en regelgeving mee, waaronder de Regeling SUWI, artikel 6.4, de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), de Wet politiegegevens (Wpg), BW 2 Artikel 393 (lid 4), de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) en de richtlijnen voor DigiD.

4.2 Oordeel met beperking

Wij hebben het stelsel van maatregelen en procedures, gericht op het waarborgen van een beschikbare, integere, controleerbare en exclusieve gegevensverwerking (SUWI 5.22) van UWV in 2023 (hierna: de maatregelen en procedures) onderzocht. Dit omvat de opzet, het bestaan en de werking (gedurende de periode 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023) van deze maatregelen en procedures.

Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden en de verkregen assurance-informatie, uitgezonderd het effect van de aangelegenheden die staan beschreven in hoofdstuk 4.4 '*De basis voor ons oordeel met beperking*', is ons niets gebleken op grond waarvan wij zouden moeten concluderen dat in alle van materieel belang zijnde opzichten, UWV de SUWI 5.22 niet heeft nageleefd.

4.3 De basis voor ons oordeel

De bevindingen in dit hoofdstuk vanaf hoofdstuk 4.4, vormen de onderbouwing van ons oordeel op basis van de 3000D richtlijn van de NOREA in het '*Assurancerapport van de onafhankelijke IT-auditor 2023*' aan de Minister van SZW. Wij hebben onze assuranceopdracht met betrekking tot de opzet, het bestaan en de werking van de maatregelen en procedures verricht in overeenstemming met Richtlijn 3000-D (Herzien) '*Assuranceopdrachten door IT-auditors*' van de beroepsorganisatie voor IT-auditors in Nederland (NOREA).

Deze assuranceopdracht is gericht op het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid dat de maatregelen en procedures de materiële risico's ten aanzien van de SUWI 5.22 afdekken (zie reikwijdte). Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie '*Onze verantwoordelijkheden voor de assuranceopdracht*'.

Wij hebben het '*Reglement Gedragscode*' van NOREA nageleefd met inbegrip van de onafhankelijkheidsvereisten. Het '*Reglement Gedragscode*' is gebaseerd op de fundamentele beginselen van integriteit, objectiviteit, deskundigheid en zorgvuldigheid, vertrouwelijkheid en professioneel gedrag.

Wij vinden dat de door ons verkregen assurance-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel met beperking.

4.4 De basis van ons oordeel met beperking

Wij hebben vastgesteld dat beheersingsmaatregelen ten aanzien van de hiernavolgende onderwerpen (geclusterd per thema) niet op afdoende wijze zijn opgezet, zijn geïmplementeerd en/of niet effectief hebben gewerkt gedurende de periode 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023.

[Redacted content]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block containing multiple paragraphs of obscured content]

[Redacted text block 1]

[Redacted text block 2]

[Redacted text block 3]

[Redacted text block 4]

[Redacted text block 5]

[Redacted text block 6]

[Redacted text block 7]

[Redacted text block 8]

[Redacted text block 9]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

5. Ondertekening

Colofon	
Uitgever:	Auditdienst UWV
Rapporttitel:	Verslag van bevindingen UWV 2023
Auditcode:	23-7.01.10
Opslagdatum document:	12 maart 2024
Versie rapport:	1.0
Naam document:	Verslag van bevindingen UWV 2023